

ТЕМА – 7

Правові засади діяльності адвоката в кримінальному провадженні

Питання для обговорення:

1. Захисник і його процесуальне становище за Кримінальним процесуальним кодексом України.
2. Залучення захисника.
3. Обов'язкова участь захисника у кримінальному провадженні.
4. Загальні правила участі захисника у кримінальному провадженні.
5. Адвокат як представник у кримінальному провадженні.

Контрольні запитання:

1. Що слід розуміти під поняттям «захисник у кримінальному провадженні»? Хто може бути захисником у кримінальному провадженні?
2. Які Вам відомі права захисника у кримінальному провадженні?
3. Якими способами захисник може бути залучений до участі у кримінальному провадженні? Яка між ними різниця?
4. Що таке ордер?
5. У яких випадках слідчий, прокурор, слідчий суддя чи суд зобов'язані забезпечити участь захисника у кримінальному провадженні?
6. Яка максимальна кількість захисників одного обвинуваченого?

7. Чим підтверджуються повноваження представника потерпілого на участь у кримінальному провадженні?

Практичні творчі завдання:

Творчі завдання:

1. Співставте поняття “потерпілий” і “цивільний позивач”. Знайдіть спільні та відмінні риси, результати оформіть у таблиці.
2. Скласти проект захисної промови адвоката.
3. Скласти порівняльно-правову характеристику кримінально-процесуальних гарантій адвокатської діяльності в Україні та у країнах Європейського Союзу.
4. Запропонувати та описати напрями подальшого вдосконалення кримінально-процесуальних гарантій адвокатської діяльності в Україні.

Ситуаційні практичні завдання:

1. Щодо Іванова М. М. було порушено кримінальну справу, в якій його визнано підозрюваним у вчиненні злочину. У зв'язку з цим він заявив клопотання про допуск захисником його прав працівника приватної юридичної фірми, яка має право на здійснення представництва громадян за їхнім дорученням у кримінальних справах. Слідчим міліції було відмовлено у задоволенні клопотання з тих мотивів, що працівник цієї фірми не має свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю.

Дайте відповіді на такі запитання:

1. Хто може бути допущений до участі у справі як захисник? Які документи повинні бути подані особою, яку запросили захищати інтереси підозрюваного? Які обставини можуть бути підставою відмови допуску адвоката до участі у справі як захисника?
2. Які процесуальні права має підозрюваний?
3. Чи були порушені певні конституційні та кримінально-процесуальні права підозрюваного діями слідчого міліції? Які саме?

2. Щодо бізнесмена Степанова К. В. було порушено кримінальну справу за статтею, яка передбачала санкцію позбавлення волі довічно. Після винесення постанови про притягнення до участі Степанова К. В. у справі як обвинуваченого, слідчий оголосив йому права та його обов'язки.

Степанов К. В. почав вимагати призначення йому захисника за рахунок держави. Слідчий відмовив йому на тій підставі, що довідка про отримані доходи за останній рік свідчить про те, що Степанов К. В. – мільйонер, тому захисника повинен запросити і оплатити самостійно.

Через два дні слідчому було подане клопотання про допуск до участі у справі Смика Л.Ю. як захисника Степанова К.В. У клопотанні також містилася вимога про надання побачення із захисником. Дане клопотання слідчий розглядав три дні, а за цей час проводив допити з Степановим К.В.

Через деякий час слідчий заявив, що розслідування справи завершено, тому що він має докази вини Степанов К.В. Було виявлено, що перше побачення захисника із підзахисним знімалося прихованою камерою, якою було зафіксовано, як Степанов К.В. розказує про вчинений злочин.

Дайте відповіді на такі запитання:

1. Які конституційні права Степанов К.В. було порушено?
2. У яких випадках участь захисника є обов'язковою?
3. Чи були в діях слідчого порушення чинного законодавства?
4. Що у таких випадках слід зробити захиснику?

3. Неповнолітнього Б. було затримано слідчим Зарічного районного відділу міліції м. Сум 8 квітня 2014 р. за підозрою у вчиненні злочину, передбаченого п. 3 ст. 185 КК. Але неповнолітньому не було роз'яснено права підозрюваного, а також не забезпечено допомогу захисника. Через дві доби за участю Б. було проведено

відтворення обстановки та обставин події, але з порушенням п. 1 ч. 2 ст. 52 КПК без участі захисника. Крім того, підозрюваного К. на порушення вимог ст. 63 Конституції було попереджено про кримінальну відповідальність за відмову від давання показань та за давання завідомо неправдивих показань.

Дайте відповіді на такі запитання:

1. Чи були в діях слідчого порушення чинного законодавства?
2. Чи зобов'язаний слідчий призначити неповнолітньому захисника?
3. Як має діяти захисник у такій ситуації?
4. Борщов Ю.Т. був запрошений дружиною Іванова В.В. як його захисник.

З моменту укладення угоди про надання адвокатських послуг як захисника Борщов вчинив такі дії:

а) подав клопотання слідчому про допуск його як захисника до участі у справі та клопотання про надання йому побачення з підзахисним;

б) до клопотання додав свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю;

в) почав розшукувати свідків скоєння злочину та брати у них пояснення;

г) почав посилати запити в різні установи про надання відомостей про осіб, які відомі у даній кримінальній справі (свідків, потерпілого, експертів) з метою знайдення на них компрометуючих фактів.

Дайте відповіді на такі запитання:

1. Хто може бути визнаний захисником?
2. Що зобов'язаний зробити захисник після укладення угоди про надання адвокатських послуг?
3. Які порушення вчинив захисник?

4. Чи братимуться до уваги пояснення свідків, які захисник відібрав до винесення постанови про допуск його до участі у справі як захисника?

5. Які права та обов'язки має захисник на досудовому слідстві?

Рекомендовані джерела:

1. Конституція України: від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#top>

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 лип. 2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>

4. Удалова Л. Д., Савицька С. Л. Кримінально-процесуальні гарантії діяльності адвоката: монографія. Київ: КНТ, 2014. 170 с.

5. Янович Ю. П. Невід'ємні особисті процесуальні права підозрюваного в кримінальному провадженні: обсяг і цільове призначення // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2017. № 3 (78). С. 104–112.

6. Татаров О. Ю., Чернявський С. С. Участь захисника у кримінальному провадженні: проблеми законодавчого врегулювання // Вісник кримінального судочинства. 2015. № 2. С. 77–84.